

Skolehagene som en pedagogisk ressurs

Av Marianne Leisner

Skolehagene i Norge opplever en renessanse. De har fått nye former og funksjoner, og blomstrer opp på stadig flere skoler rundt i hele landet. De fremtidsrettede skolehagene gir mulighet for en helhetlig skoleutvikling gjennom prosessene knyttet til opparbeiding og den pedagogiske bruken. Her er muligheter for en tverrfaglig læringsarena som også kan gi skolen et estetisk løft. Til våren starter to nye kursrekker med tittelen 'Skolehagen som tverrfaglig læringsmiljø'. Kursene skal være på henholdsvis Tjøme og Tingvoll og de gir 15 studiepoeng.

Barn og hager

Det er ikke nytt at vi kultiverer oss selv når vi kultiverer en hage. Det er jo nettopp denne dialogen med det levende som bygger oss opp som mennesker, og som lærer oss om naturens lover. Her har TV og dataspill lite å stille opp med. Den underholdningen barn og unge bruker mye av tiden på gir et minimum av forståelse for hva livet er. De nye generasjonene vokser opp med mye stillesitting og det er bare få som har røtter i jordbruket. På skolene er det et stort behov for en kilde til å komme i kontakt med livet, og det er her skolehagene får en ny og viktig rolle.

Historikk

I Norge har skolehagene en relativt kort historie, de første hagene dukket opp for omkring hundre år siden. Hvorfor? Frøken Marie Jørstad som var initiativtakeren den gang sier det så godt: *"Der gis ikke noget sundere arbeide for en, end havearbeide, i jorden begraver man all nervøsitet. For barna er intet så oppdragende som at arbeide med jorden. De lærer at kjende og bli glad i naturen, de lærer seg orden, paalidelighet og arbeidsomhet, fourteen at de lærer å dyrke de planter, som man har mest nytte av i det daglige liv."* (Intervju i Dagbladet 5.april 1909).

Etter 2.verdenskrig fikk skolehagene en oppblomstring igjen, da var det behov for matauk.

I 1990 årene lå nærmest all skolehageaktivitet i landet nede. Nå er skolehagene på fremmarsj igjen, med begrunnelse i tidligere visdom og nåtidens behov.

Skolehagene som en pedagogisk ressurs

Skolehagen for det nye århundrede er ikke lenger en firkantet dyrkingsflekk i skolens ytterarealer, men hageelementer som er integrert i skolens uteareale. Her finner man den igjen i form av urtebed ved hovedinngangen, frukthage, bærbusker som former lune, små kroker, større bed til dyrking av grønnsaker og poteter, noen bed med høye kanter som kan brukes av funksjonshemmede og kanskje av noen besteforeldre. I skolehagen skal det helst være et hagehus. Her er det plass til veksthus, arbeidsrom, grovkjøkken, redskapskjul og garderobe til arbeidsklær. På noen skoler har de også fått inn små husdyr som høns og kaniner. Disse er med på å skape et kretsløp i skolehagen, i tillegg til at de gir mye glede og liv til skolens utearealer.

Dette er elementer som står i kontrast til dagens forbrukssamfunn og bruk- og kastmentalitet. Det er elementer som må stelles med og som det tar relativt lang tid før en får resultater av arbeidet. Det gir barna fysisk arbeide, og kan gi dem opplevelsen av langsom tid. Det kan skape frodige og vakre omgivelser der barna kan la seg befolke av det levende, og bygge opp sitt indre med naturens liv og farger. Det gir barna en arena der de kan følge livets kretsløp, og der de kan få et forhold til maten vi spiser.

Opparbeiding av skolehage er en kultiveringsprosess med det levende som falmer og dør hvis det ikke får den omsorg og pleie den trenger. En skolehage gir dermed direkte og synlige resultater av å ta ansvar for sine omgivelser. Når hagene fylles med liv og gode møteplasser, ligger mye til rette for et godt lærings- og lekemiljø.

Lærere fra ca. 50 skoler er de siste årene kurset til å opparbeide og drive skolehager med en solid forankring i læreplanene. Dette har gitt en fargerik samling av forskjellige typer skolehager som vi gleder oss til å utvide med nye kursdeltakere, nye skoler og nye prosjekter.

Ta kontakt for mer informasjon om kurs:

Marianne Leisner

33 39 19 00

marianne@gaiaarkitekter.no

Hage- og landskapsplanlegging

Gaia Tjøme

Ødekjære, 3145 Tjøme

Kurslederne Linda Jolly og Marianne Leisner har holdt en rekke kurs sammen tidligere og har sammen skrevet boken 'Skolehagen, etablering, drift og pedagogisk tilrettelegging av en skolehage.' (Landbruksforlaget 2000).

Lærere på skolehagekurs!

Potetopptak

